

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАФТИ І ГАЗУ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
ЗВО "ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ
"УКРАЇНА" ДУБЕНСЬКА ФІЛІЯ**

**БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА,
БІБЛІОГРАФІСТИКА, БІБЛІОТЕРАПІЯ В ОСВІТІ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

**Збірник тез доповідей
IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції**

20 квітня 2024 року

м. Мукачєво

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ
КАФЕДРА ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ ЗВО «ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА» ДУБЕНСЬКА ФІЛІЯ
КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

**БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА,
БІБЛІОГРАФІСТИКА, БІБЛІОТЕРАПІЯ В ОСВІТІ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

**Збірник тез доповідей
IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції**

20 квітня 2024 року

**Мукачєво
2024**

хабів цифрової освіти, які надають освітні послуги в сфері діджитал-технологій. Як зазначається агенством, таку цифру повідомила пресслужба Міністерства цифрової трансформації у Telegram, де наголошувалось також про те, що «...Хаби цифрової освіти – це не лише місце, де можна почитати книги, тут вас навчать усіх необхідних діджитал-навичок». Мешканці громад отримали змогу в таких просторах навчитися користуватися комп'ютером та інтернетом, месенджерами та соцмережами, безпечно поводитися в мережі [3].

Отже, нині бібліотека – це не тільки культурний, інформаційний, а й освітній центр, що пропонує широкий спектр можливостей для навчання та самоосвіти.

Список використаних джерел

1. Інноваційні форми популяризації книги та читання в бібліотеках : метод. поради. Одеса, 2022. 8 с. URL: https://biblioteka.od.ua/wp-content/uploads/2022/02/Innovatsijni_formy_populyaryzatsii_knygy_ta_chytannya_v_bibliotekah.pdf.
2. Бруй О., Козицька Г., Мацієвська Г. та ін. Бібліотеки – Хаби цифрової освіти : практич. посіб. Проект підтримки Дія. Київ : ВГО УБА, 2023. 116 с. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/praktychnyy-posibnyk-biblioteky-khaby-tsyfrovoyi-osvity>.
3. В Україні діють майже 3500 хабів цифрової освіти в бібліотеках // УКІНФОРМ: сайт нац. інформ. агенства України. URL : <https://www.ukrinform.ua/rubric-technology/3788091-v-ukraini-diut-majze-3500-habiv-cifrovoi-osviti-v-bibliotekah.html>.

УДК 027.7:027.081:004.774(043.2)

**Олена ВЕРЕМЧУК,
Софія ГАСУЛЯК**

Мукачівський державний університет,
м. Мукачево

ВЕБСАЙТ БІБЛІОТЕКИ ЗВО ЯК ІНСТРУМЕНТ ІНФОРМАЦІЙНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ

Сучасні українські бібліотеки змушені сьогодні вносити корективи в свою роботу й адаптовуватися до умов соціального дистанціювання, війни в Україні, щоб продовжувати забезпечувати потреби користувачів у доступі до інформації і суспільної комунікації.

Завдяки доступу до Інтернет бібліотека має більше можливостей для впровадження сучасних форм і методів інформаційного обслуговування, створення власного інформаційного простору та формування іміджу сучасної інформаційної установи. Електронні комунікації дозволяють залучати до бібліотеки більше користувачів, надавати їм якісні послуги, задовольняти їх інформаційні потреби.

В якості ефективного інструменту для бібліотечно-інформаційного обслуговування сучасними книгозбірнями використовується вебсайт, який є «візитною карткою бібліотеки та точкою доступу до її послуг» [1, с. 78]. Його успішному функціонуванню сприятиме змістовне наповнення, актуалізація та редагування усіх відомостей, періодичність оновлення матеріалів, розміщених на сайті, а також дотримання усіх відповідних вимог [1].

Нині суттєво змінюють свою роботу бібліотеки закладів вищої освіти (ЗВО), переважна більшість з яких на сьогодні мають власний вебсайт. Так, за даними статистичних показників роботи бібліотек ЗВО України за 2022 рік, наведеними науковою бібліотекою імені М. Максимовича, із 169 бібліотек ЗВО власний вебсайт мають 103 бібліотеки, 59 бібліотек – сторінку на сайті ЗВО і лише у 7 бібліотек відсутній сайт/сторінка [2].

Бібліотеки ЗВО за допомогою вебсайтів мають можливість віртуально обслуговувати користувачів, надавати доступ «віддаленим» користувачам до необхідної інформації у будь-який час. Зважаючи на те, що користувачами бібліотеки ЗВО переважно є студенти, які прагнуть нового і сучасного, і водночас бажають мати доступ до максимально повної навчальної та наукової інформації, працівники бібліотеки намагаються застосовувати нові форми обслуговування, використовуючи інтернет та вебсайт.

Наукова бібліотека Мукачівського державного університету (НБ МДУ) пропонує користувачу віртуальний доступ до бібліотеки через вебсайт (<https://msu.edu.ua/library/>), який систематично наповнює цікавими ресурсами, заохочує всіх користувачів скористатися їх послугами, які виконує оперативно та на високому рівні. Через вебсайт надається широкий спектр інформаційних послуг та доступ до електронних ресурсів («Віртуальна довідка», «Дистанційне замовлення електронних документів», «Віртуальні виставки», «Електронний читальний зал», «Електронний каталог», «Інституційний репозитарій» та ін.). НБ МДУ позиціонує себе у ролі сучасної бібліотеки з прогресивним розвитком. На це вказує й відвідуваність сайту віртуальними користувачами, яка за останні п'ять років тільки зростає.

Завдяки вебсайту, користувачі університетської бібліотеки мають змогу: здійснювати пошук потрібних джерел інформації за автором, назвою, темою за допомогою електронних книг, журналів, баз даних; отримувати консультації, рекомендації чи допомогу з пошуку матеріалів, оформлення списків літератури, визначення індексу УДК; інформувати про події, семінари, курси та інші заходи, які проводяться бібліотекою; надсилати свої пропозиції, запитання до адміністрації бібліотеки; отримувати доступ до праць викладачів університету, авторефератів дисертацій, навчально-методичних матеріалів, кваліфікаційних робіт та інших освітніх ресурсів.

Як приклад сучасної бібліотеки з досить розвиненими інформаційними технологіями можна назвати і інші бібліотеки ЗВО. Зокрема, наукова бібліотека Київського національного університету культури і мистецтв (НБ КНУКіМ) (<https://lib.knukim.edu.ua/>), сервіси якої («Віртуальний помічник», «Консультації та тренінги», «Сканування та доставка документів», «Тематична довідка», «Перевірка текстів на наявність збігів», «Консультації бібліографа») гарно зарекомендували себе як ефективні інструменти спілкування з відвідувачами, з метою задоволення інформаційних потреб і подальшого утримування реальних і потенційних користувачів.

Цікавим для користувачів є розділ «Цифрові продукти / Digital products», який містить «Бібліотечний гід» (музичні документи у фонді НБ КНУКіМ), «Бібліотрансформер» (бібліографічний покажчик, віртуальні виставки,

буктрейлер, відео), «Курс інформаційної грамотності», «Буктрейлери», «Віртуальні екскурсії», «Інтерактивні вікторини», «Інтерактивні плакати», «Лонгриди», «Презентації», «Електронні журнали», «Відеоновини»). Вебсайт бібліотеки КНУКіМ наповнений найрізноманітнішими електронними ресурсами та інформаційними послугами: багато різних корисних посилань; інформація про актуальні події, виставки, тренінги, семінари та інші заходи, які проводяться в бібліотеці; можливість перегляду книг, періодичних видань, матеріалів конференцій університету, монографій, навчальних посібників, наукових праць та інших матеріалів, які є в наявності в бібліотеці; віртуальні тури, відеоролики та інші мультимедійні матеріали; бази текстових даних, електронний каталог, проекти бібліотеки

Важливо відзначити також вебсайт науково-технічної бібліотеки Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу (НТБ ІФНТУНГ) (<https://library.nung.edu.ua/>), який отримав перемогу у Всеукраїнському конкурсі бібліотечних інтернет-сайтів в номінації «Кращий сайт бібліотеки вищого навчального закладу» ще у 2014 р.

Сайт містить «Електронний каталог», «Електронний науковий архів», що є частиною загальної електронної колекції НТБ університету, «Каталог дисертацій» та електронний каталог «Рідкісні видання», який надає можливість переглянути зміст фонду рідкісних та цінних видань бібліотеки за 1804-1945 рр.. На сайті для онлайн перегляду представлена сканована література НТБ ІФНТУНГ (в розділі «Скановані книги») та література працівників університету в електронному варіанті (в розділі «Читальня online»), яка постійно поповнюється новими надходженнями. Пошук літератури на сайті можна здійснювати за «Розділами» (тематичними напрямками головного меню) або за допомогою «Алфавітного покажчика».

Наявність на сайті «Віртуальної довідки» свідчить, що бібліотека через віртуальну довідкову службу здійснює інформаційно-бібліографічне обслуговування віддалених користувачів. Також бібліотечний сайт надає можливість доступу до нових надходжень, інформації про заходи бібліотеки, різноманітні віртуальні презентації, інформації щодо роботи обласного методичного об'єднання та багато іншої корисної інформації. Інформаційні ресурси НТБ ІФНТУНГ створені на допомогу науковій роботі та навчальному процесу університету, сприяють ефективному пошуку інформації. Зокрема, база даних «Періодичні видання університету» містить інформацію про видавничу діяльність ЗВО, відображає зміст фахових журналів, де публікуються результати наукових досліджень. Розділ «Бібліографічні видання» містить бібліографічні покажчики, посібники, тематичні списки літератури на актуальні теми, зокрема щомісячний бюлетень «Інформація з проблем вищої школи», створені та видані науково-технічною бібліотекою. База даних «Дисертації, захищені в ІФНТУНГ» представлена «Каталогом дисертацій, захищених в ІФНТУНГ з 1999 р.».

Отже, вебсайт бібліотеки ЗВО є важливим інструментом для надання доступу до різних інформаційних ресурсів, які є складовою навчального процесу та науково-дослідної роботи, віртуальних інформаційних послуг, які

можуть додаватися або змінюватися відповідно до потреб та можливостей самої бібліотеки. На сьогодні вебсайт – це платформа повної комунікації між користувачем та бібліотекою ЗВО, яка надає доступ до інформації у будь-якому місці та в будь-який час.

Список використаних джерел

1. Галузінський Б. О., Веремчук О. В. Веб-сайти бібліотек: основне призначення та вимоги до них. *Електронні комунікації в бібліотечно-інформаційній освіті, науці та практиці* : тези доп. Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 5 трав. 2023 р. Надвірна : ВСП «Надвірнянський фаховий коледж НТУ», 2023. С. 76–78
2. Бібліотеки ЗВО України у цифрах. Основні статистичні показники роботи бібліотек ЗВО України за 2022 рік. URL: https://www.library.univ.kiev.ua/ukr/for_lib/stats-res-2022.pdf

УДК 002.1:025.12/.178:02(043.2)

Олена ВЕРЕМЧУК,
Андрій МЕЩАНІНОВ
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево

ДОКУМЕНТНИЙ ФОНД ЯК ОСНОВА ФУНКЦІОНУВАННЯ БІБЛІОТЕК

За умов глобальної цифровізації найважливішим фактором розвитку бібліотеки є новітні інформаційно-комунікаційні технології. Адже вони спрямовані, насамперед, на створення, функціонування та розширення документного фонду, який є загальнодоступним та універсальним за змістом джерелом інформації, об'єктом постійного суспільного попиту, невід'ємною складовою культурного надбання нації.

На сучасному етапі розвитку бібліотеки гостро відчують на собі трансформаційні процеси щодо форм і методів роботи з документним фондом, адже вони активно використовують у своїй роботі сучасні комп'ютерні технології, що зумовлює суттєві трансформації в діяльності кожної конкретної бібліотечної установи. Книгозбірні, які є «одним із основних комунікативних каналів, забезпечують збереження і використання величезних документних ресурсів, до яких додаються комп'ютери, програмні засоби, машиночитані джерела інформації, а можливість підключення до міжнародних комп'ютерних мереж збагачує їх ще й світовими інформаційними ресурсами» [1, с. 32].

Тому бібліотеки мають залишатися «надійним фундаментом розвитку культури, освіти та науки й зберегти найцінніше надбання людства – різноманітний за складом документний ресурс, що поєднує традиційні та електронні сегменти інформаційного простору» [1, с. 34].

Фонд є головним джерелом задоволення інформаційних потреб користувачів, основою функціонування бібліотечної установи. Найважливішим складником формування фонду є його комплектування, від якості та повноти якого залежить рівень інформаційно-бібліотечного обслуговування.

Питання документних фондів бібліотек розглядали в своїх наукових працях: І. Демуз, Т. Долбенко, Ю. Горбань, С. Лісіна, Ю. Палеха, І. Іванова, Л. Черепуха. Окремі аспекти комплектування бібліотечних фондів розглянуто у

ЗМІСТ

Абельчакова Н. Особливості спілкування бібліотечного працівника і користувача бібліотеки	5
Білак О., Прокопович Л. Соціокультурна роль книги в публічному просторі Мукачівської міської центральної бібліотеки імені Олександра Духновича	7
Бузаші М., Веремчук О. Бібліотека як інформаційно-освітній центр	9
Веремчук О., Гасуляк С. Вебсайт бібліотеки ЗВО як інструмент інформаційного обслуговування користувачів	11
Веремчук О., Мещанінов А. Документний фонд як основа функціонування бібліотек	14
Веремчук О., Чмига В. Комплектування фондів бібліотек для дітей: проблеми надходження та вибуття	17
Гарапко В., Алмашій К. Використання нормативних документів ЮНЕСКО для етичного використання даних корінних народів штучним інтелектом	19
Гладиш С., Трачук Л. Архівування образотворчих документів	21
Головчук О. В. Історичний контекст бібліопсихології: психологічне сприйняття та значущість книги	23
Головчук О., Рубан О. Вплив книготерапії на емоційний інтелект читача	26
Гольча А., Прокопович Л. Стратегічні напрямки розвитку бібліотечної справи в Україні	28
Горпенюк М., Даниленко М. Сучасна бібліотека як поліфункціональний культурний комплекс	31
Гриценко І. Діджиталізація як основа діяльності сучасних бібліотек	33
Даниленко М. Бібліотерапія як один з методів психологічної реабілітації військових ...	36
Даниленко М., Федорук С. Цифровізація бібліотек та її соціокультурне значення	38
Демчина Л. Тенденції сучасного розвитку бібліотек ЗВО	40
Кампов Н. Становлення бібліотекознавства як науки.....	42
Качур О., Мовчан К. Бібліотерапія у вищій освіті: роль бібліотек	44
Купрунець М. Роль бібліотеки в соціалізації молоді з інвалідністю (з досвіду Рівненської обласної бібліотеки для молоді)	46
Лемак О. Українські письменники Закарпаття (20-30-ті рр. ХХ століття): роль бібліотечної педагогіки	49
Малець О., Малець Н., Бабинець М. Роль бібліотерапії в діяльності Союзу визволення України у роки Першої світової війни	51
Матвійчук О. Безпечне освітнє середовище у бібліотеці: огляд інформаційних ресурсів	54
Митничук Д., Постельжук О. Штучний інтелект на допомогу бібліотекарям	56
Мовчан К., Вишневська А. Бібліотека як платформа інтелектуального розвитку.....	58
Мовчан К., Власенко В. Бібліотека як освітній простір: розкриття можливостей для здобувачів вищої освіти	60
Мовчан К., Сабов А. Бібліотерапія в дошкільній педагогіці: перспективи та застосування	61
Моргун А. Мультимедійні засоби в бібліотечно-педагогічній діяльності: інтерактивність та відкриття нових можливостей для освіти та розвитку	63
Моргун А., Гусак Е.-О. Бібліотерапія як форма літературного лікування	66
Моргун А., Петрова А. Вплив читання на емоційний стан	69
Моргун А., Шершун Я. Психологічні аспекти читання та його вплив на розвиток особистості: роль бібліотек у підтримці психічного здоров'я людини	72

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>